

М. МИХАНЬКО.

ЯГІЛКИ

51 українських народних пісень
і забав на Великдень

з

розвідкою про генезу ягілок
— і їх теперішній вигляд. —

М. МИХАНЬКО.

ЯГІЛКИ

**51 українських народних пісень
і забав на Великдень**

з

**розвідкою про генезу ягілок
— і їх тепершній вигляд. —**

**УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО "ГОВЕРЛЯ"
НЮ ЙОРК · ЗДА**

1966

ПЕРЕДМОВА ДО 2-ГО ВИДАННЯ

Перше видання цієї книжечки появилось було у Львові 1922 р., накладом Торувельно-Промислової С-ки "МЕЛЬМА". Тут появляється, як 2-е незмінене видання.

Майбутні покоління, напевно будуть дуже вдячні "Говорлі", а зокрема її власникові, д-рові *Миколі Сидор Чарторийському* за його працю, труд і той колосальний вклад, що його дав для збереження і поширення українського рідного слова й української книжки взагалі!

Ми тепер ще не відчуваємо та інколи й наче не бачимо тієї великанської праці, але майбутні покоління, якщо збагнуть її ту працю - вони її оцінять; вони оцінять того надзвичайно працьовитого й здібного видавця, якого, мабуть сам Бог післав нам, щоб і тут, на чужині зберегти скарби духа великого, поневоленого, але не скореного українського народу.

Нью Йорк, 1. 3. 1965 Б. р.

Володимир Корчинський

Гене́за ягі́лок.

Ягілки (гагілки, галагілки, гаївки, веснянки), це обрядові пісні українського народу, сягаючі своєю давниною непамятних часів. Ї вони головною основою найбільшого свята воскресення весни-літа. Природа, її зміни і сили викликували в народі божеське почитання. Перемога світла над темнотою, тепла над студінню, весняного оживання над зимовим замиранням була предметом найбільшого почитання, далше предметом радості і втіхи. Народ тішиться побідою світла, життя і добра над тьмою, мертвотою і злом; з обсервації набрав він переконання певності і віри в це, що добро-світло му-сить побідити зло-тьму. Це довело до дуалістичного світогляду нашого народу. Народ звертався з похвальними піснями до добрих сил природи та просив, їх як добрі божинця, захистити перед нещастями від злих божинц — темних сил, що наносили йому лихо, а і темні сили вимагали просьб, та люде з острахом і боязню благали їх лише рідко о змидування, а більше заклинанням, чаруванням старалися відвернути від себе їх

гнів. — Свята получені все з всенародними забавами-ігрищами були в честь лише добрих богів — добрих сил природи, а підчас цих свят побіди добра лише висмівано і кепкувало собі над побідженим ворогом, не дбаючи про його майбутню пімсту. — Це вкорінене в народі вірування в добрі і певні переміни сил природи, в сильних добрих богів, що дають світло, тепло, дощик і оживляють плодovиту землю, перетривало довгі віки. Християнство, що достроїлося і до поганських обрядів і до давних звичаїв, не змогло і доси виругувати зовсім цього дохристиянського вірування, цього обожання природи і народ ще доси в більшості має більше розуміння і привязання до предківських переконань як до християнських незрозумілих і неприступних крітеріїв. Ще нині в околиці, — не лише на Поліссі, — де народ не розуміє майже зовсім християнства і не старається зрозуміти, а живе в переконаннях дохристиянських наших предків Народ сам в собі дуже консервативний і не дається легко переконувати, хіба, що сам наглядно переконається; і цьому завдячуємо, що наша народна давнина не затратилася, хоча її і чужі і свої завзято викорінювали як „бісовські плясанія“. Але і це викорінювання причинилося багато до того, що мало давних дохристиянських пісень, обрядів в своїй повноті і красі перетривало до наших часів. Повного образу давних обрядів і звичаєвих ігрищ ми собі унаглядити не можемо. То, що перетривало, є лише фрагмен-

том і то понищеним, перелицьованим. — Найбільше давнини маємо ми захованої у веснянім святі, яке своєю величавістю, своїм гарним вражінням поборолو протівности і перетрівало до наших часів, добираючи до себе і нові сучасні із свого оточення фрагменти. Цеж свято весни унагляднює розбудження життя не лише чоловіка в його відроджуючійся оточенні, але і кожної тварини, яка веселиться новим життям і співом, рухом достроюється до радості чоловіка, навіть вода якось веселіще пливе — Від свята весни рахував наш народ початок року і доси ніяк наш селянин не може собі виобразити початку року від середини зими, а числить „від сего літа“; літо і зима це головна рахуба у народі, весна і осінь (не „пізна“) входили в склад літа. То-ж початок року злучили вони з так величним святом розбудження нового життя. — Свято це розпочинано величним гимном весни — „дівочої краси“: „Вже весна воскресла!“ (ягілька ч. 1); слово „воскресла“ запозичило собі опісля християнство. Хоронено „коструба“ бога зими, зробленого зі снігу, якого тепер весна допче ногами і гріб його приплескує руками, щоби вже не встав (ягілька ч. 2). Вітають піснею зазулю, вістунку весни (ягілька ч. 7, 12), соловія-пташку (ягілька ч. 23), лискучу воду, що „по білому камені стіха йде“ (яг. ч. 7), травку-муравку (яг. ч. 11), розвивання явора зелененького (яг. ч. 12), розцвіт фіялоньків (яг. ч. 17), а навіть квочку з дитятоньками (яг. ч. 19).

Весняне свято було також важним для молодих, головпо ізза свобітного запізнанняся. Було воно в дохристиянських часах рівнож святом загальних заручин. А вже весільні церемонії відбувалися вневдовзі по святах. І теперішні весільні церемонії є обрядом шлюбу і він в давнині був вистарчаючим для важности зглядом прав пібраних. Простолудин і тепер весільні обряди більше вважає потрібними для важности шлюбу як церковні церемонії. В давнині ці всенародні звичаєм узнані приписи і церемонії були чимсь догматичним і ненарушимим. А свято весни, яке і тепер є предметом найбільшого заінтересовання, було колись для молодіжи початком їх щасливих літ. Як це свято якби вводило усіх і усе в новорозбуджене життя, так і молодих людей лучило воно при м'якім теплі весняного сонця в злуку до нового семейного життя. Більша часть ягілок і весняних забав уґрунтована на натяканню на сполюку люблячихся сердець (ягілки ч. 12, 15, 16, 18, 22, 27). В ягілках натякається і на давний звичай викрадання чи поривання дівчини для насильного змушення її вийти замож може проти волі села чи родичів. І це діялося може найчастіше підчас свята весни (ще тепер є звичай, що хлопці засідаються в корчах коло місця, де відбуваються ягілки і страшують дівчат, будьтоби пориванням їх в далеку чужину; а може це пам'ятка часів татарського лихоліття). Та не дармо говоритья в ягілці „ціде сядо за дівкою“ шукати чи відбивати її,

а тимчасом чині там „сичочок.. привів її до домоньку“ і сказав, що завтра буде „привитання“, бо прийде стара мати (ягілька ч. 29).— Не мало в ягільках і сатир та сміховинок з чистим українським гумором.

Весняне свято і місце його ігрищ, які тривали до двох тижнів, збирало всю громаду головно молодих, але і старих, які подивлялися свою народну штуку свій театр на екрані зелені, свіжого воздуха і серед гамору і вони молоденького віднову життя. Все зло і добро, хиби і добрі прикмети населення громади було виставлене під публичну критику не їдку а жартобливу.

Не лише домашні і громадські справи входили в зміст українських весняних пісень, але і суспільні та політичні питання були тут скристалізовані в мініатюрній відбитці. Легко можна означити час повстання даної ягільки із кількох натяків чи слів, що характеризують її сучасність. Співається про купців-чужинців, „данчиків“ що пливають по дунаю (більша ріка називається в українській словесности дунаєм), (яг. ч. 10). Невагодини, сварки і проганяння одного князя иншим з замку, бере народ в свій словесний репертуар, висміваючи при тім брак патріотизму і любови до рідного у наших князів, що драчами занапащували свою долю і наносили нещастя красви. Один князь взяв замок, та вневдовзі инший його прогнав і він опинився за городом „як пес“ (яг. ч. 8). Співається про галицького князя Романа „чужу-чужинину“, який прийшов з Волині,

VIII

не любили його бояре і народ, та про полишену ним вдову з дитятками (ягілька ч. 21). Знана ягілька „Воротар“ оспівує насильне вивезення двох дітей Романа, сиріт із замку, а головню його сина Данила „крайне дитятонько“, що „ходить в атласі і в паняньській красі“ (ягілька ч. 9). Люде не хочуть видавати свого „дитятонька“, бо перечують, що зазіхання чужих на галицьку землю принесе їм війну, неспокій і знищення. — Як галицько-волинська літопись під р. 1241 увіковічила пам'ять словутного співака Митуси, що ходив від села до села і пісню та словом народови вогню і завзяття додавав, так ягілька зробила славним народного музика Жучка, який грав „золотою ручкою“; малий він був „як дитина“, люде раді були йому дуже, носили його на руках, бо кожний слухав як він грав і ще казав „грай Жучку, грай!“ (ягілька ч. 3). Тепер при ягільці о Жучкові носять хлопчика по руках і приспівують йому. — Згадується і українську західну землю люблинську, яку галицько-волинський князь Лев I. затвердив в приналежности до української держави. Лев був споріднений з польською княжою лінією, коли домагався краківського стола по смерті Болеслава Стидливого, краківського князя; тому співається: „поїду я до Люблина, тещі шукати“ (ягілька ч. 34).

Чим ближше наших часів, тим менше сучасного сюжету. В давнині видно час більше сприяв народній словесности. Та і в новіших часах важніші події не остали

без згадки в ягілках. Всенародне повстання за Хмельницького і козацька доба згадана в ягілці ч. 4; козак їде десятками миль на своїм коникові о голоді без поживи для коня, шабелька його сестра головніша для него. Приїздили козаки під той час і до Галичини та вербували смільчаків, що не хотіли зносити панщизняної неволі, і вели їх лібровами, темними ходами до волі, до вільного лицарства на широку Україну. І гарними, славними лицарями обдаровувала весь час Галичина козацьке віїсько; не перевівся відважний лицарський дух Галицьких Українців з часів перших Романовичів. — Часи нелюдського закріпощення в панщизняній неволі, коли наш народ мучений гірше скота мусів віддавати здоровля, свої сили, все своє життя, а навіть невинність дівочу і честь ненаситим, бутним польським дармоїдам-панам, коли не лише особиста воля, але і воля совісти, народна церква була в наїгіршій, соромній неволі у тих несовісних польських мольохів, що пустили нехристів з арендою на наші церкви, ці часи не могли лишитися без гіркого спомину в народній ліриці. Кілька речень про Зельмана, що їде з родиною отворити церкву на Великдень, говорить про все. Не мало окупу мусів взяти жид за отворення церкви, не мало мусіли ждати люде на його приїзд; певно, що дзвони мовчки чекали на свою пісню воскресну може і до пізнього полудня. Народ прибитий на панщині, знеможений, визутий з всякого почуття своєї гідності,

при пекольних відносинах не вмів інакше реагувати як втіхою, що бодай по так довгим очікуванню — разом зі сідоглавим попом — таки були цікаві, що вийшли далеко за церкву дивитися, чи не їде Зельман; прибігли наперед і сказали, що вже їде Зельман з ключами до церкви. При приході Зельмана розступалися люди побожно, побожніше як при приході попа, та витали його низько словами „на добридень“ (ягілька ч. 42 і 45). Епохальний перелік в життю простолюдня по скасуванню панщини відбився в весняних піснях. Народ хвалив тих панів, що скасували панщину, з обмерзінням згадував про тих, що носили панщизняні пруті і били ними до безпритомности або аж до смерті — нарід був в руках своїх панщизняків чимось гіршим від його худоби. Народ сміється тепер з давніх своїх панів, що просять тепер людей до себе на роботу і обіцяють усього дати, щоби лише прийти і не здурияти пана (ягілька ч. 6). — Та найбільше подибуємо в ягільках моментів із буденного життя нашого народу; його звичаї, простота і щирість виявлені ту в цілості так, що з цих пісень можна собі докладно представити характер нашого народу.

Вигляд теперішніх весняних забав.

Не всюди ще злучено весняні забави із Великодними святами. На Поліссі і в східнім Підляппі по Буг відбуваються веснянки ще по дохристиянським звичаю не на Великдень, а вечорами на ширших сільських площах і коло „могилوک“ вже підчас перших проблесків весни. Дівчата сходяться і виводять ягільки кожного дня аж до повного розцвіту дерев. Пісні і там в головнім змісті такі самі як в Галицькій, Холмській і Великій Україні.

На Великій Україні тривають веснянки почавши від Великодня, вечорами два тижні, а декуда кінчаються аж на Вознесеніє. Ціле село бере там участь в забавах, та найбільше дорога молодіж; дівчата виносять своїм хлопцям в гарно вишитім платочку крапанки, в кількості залежній від того, як вони були частовані хлопцями в мясницях на вечерницях і на „пущенню“ (перед постом). Усі дівчата в гарних завітчаних вінках (ягільки ч. 7 і 12), з довгими биндами, стяжками різного коліру числом до 30 (Літинський повіт). На Великій Україні грають ягілок дівчата разом з хлопцями а пісні співають гармонійним хором. Дійсно виглядає це як гарний народний театр. І на Великій Україні співають таких самих ягілок, що в Галицькій Україні, навіть арії і слова пісень є ті самі (пр. „Жучок“ і інші в Літинському повіті — ягілька ч. 3).

На Холмщині і в полуднево-західній Волині є майже всі ті самі пісні, що в Галичині: там лише осередком культурним являється в пісні не Львів, а Холм не лише в ягілках, але і в весільних піснях. На Підляшші таким осередком виходить „славне місто Берісто“ (Бересть), рідше м. Біла.

В Галичині співають ягілки всюди майже однаково. Ягілка „Чорнушко дупко“ (ч. 22) співається так само як: в золочівським повіті також в с. Світоє, коло Радивни (не Радимна, це польонізм) на захід від р. Сяну. Поїдьте в Великдень де хочете в українське село чи там на Лемках, чи в Тернопільщині, чи коло Рави, то всюди почувсте, як дівчата „виводять ягілок“. Співають їх через усі три дні Великодніх свят, а епілюг відбувається в провідну неділю. Менші дівчата пробують вже співати в цвітну неділю і на Благовіщення. В Галичині рідко співають дівчата у вінках і биндах, це в них лише на весіллі водиться.

Дивним дивом нема ні в одному селі ягілок у підніжу Карпат, почавши від Богородчан аж до Сяніка, а коли в яким з таких сіл співають, то це недавно вивчені ягілки з книжок чи від інтелігентів. Може триваюча ту довше зима була перешкодою ягілкам, бо зараз під горами вже всюди виводять весняні співалки, а мати рахує собі святим обов'язком вивчити добре доньку ягілок, яких знає без ліку.

Обов'язком свідомих Українців повинно бути не дати ніяк загинути цьому гарному

звичаєви, тому нашому заборолові, яке держить народ кріпко при своїм ріднім; а де нема веснянок, там кожна свідома одиниця повинна покласти собі за ціль вивчити молодіж ягілок, а коли вони раз приймуться, то вже їх ніхто не викорівить. Знова для етнографічних цілей є дуже пожадані списи усіх ягілок з кожного села.

На захід від Сяну зовуться веснянки „галагілки“, а в Добромильщині називають їх: „вородаї“.

Подані ту ягілки списані в переважній частині в золочівському повіті, є і з львівського повіта, з літинського на Великій Україні і з Холмщини та Підляшша з околиць Берестя *).

В Галицькій Україні співають ягілки майже в усіх місцевостях під церквами, або частіше на місци, де стояла стара церква коло кладовищ в такому порядку: за раз по богослуженню ідуть всі — перші дівчата — на місце, де цілу ніч з великої суботи на неділю горіло „діяніє“ (хлопці палять там усе, що вдасться їм „потягнути“ — ворота, ступи, стоси, сани, навіть вози і т. д.; коли господар зловить хлопців на подвір'ю, то може відібрати забиране, але з „діянія“ вже не сміє) ще тліють великі головні „діянія“ а вже дівчата починають церковною „Воскрес Ісус от гроба“, додають ще „на

---

*) Багато зібраних мною пісень та етнографічних записок забрала мені польська дефензива при багатьох ревізіях і відібрати їх цілком не можна. Жанден уряд в Польщі не знає, де поділися річчя зібрані при ревізіях.

XIV

жидів хору́ба, на ляхів безголо́вля, а нам дай Бо́же здоро́вля“; опісля співають всі ягілки, починаючи від поважніших, а кінчать жартобливими. Під вечір знова співають „Воскрес Ісус“ і розходяться до дому. То саме другого і третього дня Великодня. Давони не замовкають весь час, та ягілку більше чути, а горбок як пестре муравлиско оживає на цей час невимовною веселістю цілої громади. Здоптана мурава не скоро видасть зелену травичку по ягілкових хороводах.

Дбр. I. IV. 1922.

М. Миганько.

Література.

Іван Юцишин, Гагілки, накл. УПТ. Львів 1910.

Етнографічний збірник Наук. Тов. ім. Шевченка.

Збірка ягілок, М. Миганька.

О. Баретинський, Українсько-руська література. Львів 1910.

Микола Аркас, Історія України, вид. 2. 1912 р. Краків.

О. Галька, Народні звичаї та обряди з надъ Збруча, Львівъ 1873.

1.

- Вже весна воскресла!
2. Що-жис нам принесла?
Принесла вам росу,
2. Паньську красу.
Паньська краса
2. Як у лісі роса,
В літі зелененька,
2. В зимі ядерненька.
Паньська краса
2. В меду ся купала;
В меду ся купала,
2. На дунаю ся прала;
На дунаю ся прала,
2. На шнур ся вишила;
На шнур ся вишила,
2. На сонці сушила;
На сонці сушила,
2. На столі качила,
В трубку ся звинула,
2. В скриню ся замкнула.
-

- Вже весна воскресла!..
2. Що-жис нам принесла?
Принесла вам росу,
2. Парубочу красу.
Парубоча краса
2. Як у лісі роса,

- І в літі зсихав
 2. І в зимі змерзав.
 Парубоча краса
 2. В калюжі ся прала;
 В калюжі ся прала,
 2. На пліт ся вішила;
 На пліт ся вішила,
 2. На вітри сушила;
 На вітри сушила,
 2. На лавці качила.
 Звинулася в трубку,
 2. Сховалася в грубку.

2.

Дівчина, що відійшла на бік від гуртка, приходить до дівчат і говорить: „Христос воскрес!“ -- Дівчата відповідають: „Во істину воскрес!“

Дівчина. „Чи-сти ни виділи мого коструба?“

Гурт. „Пішов коні красти!“

Дівчина співає, а всі їй допомагають:

Бідна-ж моя головонько,
 Людська розмовонько!
 Що-ж бо я учинила,
 Що-м коструба ни злюбила.
 Приїдь, приїдь кострубоньку!
 Стану з тобов до шлюбоньку
 В неділю пораненьку
 На білім камененьку,
 На білім камененьку,
 На ранім свитаненьку,

На ранім свитаненьку,
на ранім читаненьку.

Все так само, лише остання відповідь гурту: „Пішов кури красти!“, дальше співають те саме.

Все так само, лише відп.: „Пішов гуси красти!“ — І так за усім переспіваним подають иншу відповідь, як: „свині красти“, „снопи, збіже, муку, паску“ і т. д., за кожним зміненним словом співається все до кінця.

Все, як з початку, лише остання відповідь гуртка: „Он-там сидить!“
Дівчина і всі співають:

Бідна-ж моя головонько,
Людська розмовонько!
Що-ж бо я учинила,
Що-м коструба полюбила
В неділю пораненьку...

(і дальше до кінця).

Знова все, як з початку, лише остання відп. гуртка: „Вже вмер!“ — дівчина підносить руки до гори і вдаряє в долоні (передше при початку пісні бралася за голову руками і качала головою); дівчина і всі співають:

Слава-ж тобі, світлий царю,
Що вже коструб на цвинтарю.

Ніженьками придоптала,
Рученьками приплескала.

(Всі дончуть ногами і плескають руками)

Лежи, лежи як колода,
А я собі як ягода:
Лежи, лежи як та глпна,
А я собі як калпна.
Лежи, лежи, щоб-псь не всгав,
Що-б до мене вичий пристав!

3.

Дівчата стають в ряд проти себе, кожна
держить свою ліву руку правою з гори поза
долонею, а лівою держить праву руку дівчи-
ни проти себе. Дві дівчини беруть малого
хлопчика, чи дівчинку, висаджують між ряд
дівчат і водять цього хлопчика по руках туди
і назад, держачи його з одного і другого
боку за руки. Підчас того всі співають:

А в нашого жученька
Золотая рученька.

Грай жучку, грай!
Ой, грай жучку, грай небоже
Най ти Пав-Біг допоможе
Грай жучку, грай!

А хто хоче жучка мати,
Тре жучковн їсти дати.
Грай жучку...

А хто коче жучка мати,
Треба йому паски дати.

Граї жучку...

На жучкови опанчина,
А сам жучок як дитина,

Граї жучку...

На жучкови черевички,
А сам жучок невеличкий.

Граї жучку...

4.

- Коло млина, коло броду
2. Два голуби пили воду.
Напилися, відлетіли ;
2. Крилоньками злопотіли.

(дівчата плескають в долоні)

- Біда-ж тому козакови
2. На сивому коникови.
Як ніч так день поїджав,
2. Ніг зі стремен не виймав.
Ані сіна ні воброку,
2. Лиш шабелька коло боку.

5.

Дівчата стають в ряд, одна проти другої і держаться за руки; перша пара іде

попід руки серединою і стає на кінці і так одна пара за другою.

Або: Дівчата роблять колесо, а ряд з поза колеса, держачися за рук, вється поміж дівчатами, виходячи поза колесо і знов до середини колеса. Всі співають:

Ой велися вогірочки
Від фігури до майочки,
То ся вют, то ся вют.
Старі баби дивували,
Що хорошо процвітали.
Жовтий цвіт, жовтий цвіт.
Питалася мати дочки,
Чи сіяла вогірочки.
Жовтий цвіт, жовтий цвіт.
То по горі, по долині,
Щоби було всій родині.
То ся вют, то ся вют.

6.

Колесо дівчат видовжується, дві провідниці провадять та роблять всякі спімаковаті викрутаси. Всі співають:

Ми кривого танцю йдемо,
Ми в нім кінця не знайдемо.
Ти сивая зазуленько
Закуй-же нам веселенько!
Ти нам тогди закувала,
Як паньщина декувала.
Вже ті пани повмирили,
Що паньщину скасували.

Вже ті пани пішли в кути,
Що носили на нас пруті.
Тепер пани ходят, просят,
За хлопами гроші носят.
Прийди, прийди молотити,
Дам горівки — воковити
І табаки понюхати,
Щоби пана послухати.
І титюну покурити,
Щоби пана не здурити.
Сороківця на день має,
Щей си в вечер погуляє.
Наші діди чорні були,
За нас паньщину відбули,
А ми тепер як день білі,
Ми паньщини ни виділи.

(Знова все від початку „Ми кривого
і на кінці:)

Наші батьки чорні були,
За нас паньщину відбули,
А ми тепер як день білі,
Ми паньщини ни виділи.

(Підчас співання цієї ягільки можна
кож робити кадрілезі фігури).

7.

Ой не куй зазуле в діброві, в діброві.
Бо збудиш матінку в коморі, в коморі.

Там вода по камени,
Там вода по білому
Стиха йде, стиха йде.

А моя матінка старая, старая,
Ще-й до того вона лихая, лихая.

Там вода...

Скажи вона мені роботу робити
Таї на гору камінь котити, котити.

Там вода...

Покочу я камінь до міста, до міста,
Накуплю я собі намиста, намиста.

Там вода...

А на паніночки віночки, віночки,
А на варубочки шапочки, шапочки.

Там вода...

А на молодниці бавниці, бавниці,
На старі бабиска чіпчиска, чіпчиска.

Там вода...

На старі хлописка шипчиска, шипчиска,
На старі дідиска торбиска, торбиска.

Там вода...

8.

Дівчина з хустиною, у якої на кінці зав'язаний гудз, став в середині колеса, друга рівнож з хустиною з гудзом поза колесом. Співають:

Я в городоньку як пан, як пан,
Ти за городом як пес, як пес!

Дівчина з поза колеса вбігає і виганяє тамту з колеса, бючи її хустиною. Співають: „Я в городоньку...” Так повторюють кілька разів.

9.

Напроти двох дівчат, що держаться за руки, підходить довгий ряд дівчат, що також держаться за руки і співає:

Воротари-ворітнику розтвори роротонька!
Дві відповідають:

Що-ж то нам за пан їде,
Що-ж то нам за дар везе?

Співає на переміну один то другий ряд і один до другого підходить.

Веземо вам дароньки
Я раїї пчолоньки.
Ми того ни хочимо
І за дар ни приймемо!

А чогож ви хочити,
 А чогож ви хочити?
 Ми хочим зірнятонька,
 Крайного дитятонька!
 Ми того ни маємо
 І за дар ни даємо!
 Чогось нас з гори кличут:
 А що-ж нам за дар везут?
 Золотее зернятко
 Крайнее дитинятко.
 А в чім те дитя бродить,
 А в чім те дитя ходить?
 Воно ходить в атласі
 І в напьянській красі.

Довгий ряд біжить попід руки двох дівчат, останню дівчину з ряду вони задержують при собі, спускаючи ~~попід~~ нею руки, співають:

Попід зелені лози
 Скачуть дівки як кози,
 Попід зелені гілці
 Скачуть дівки як вівці.

І знова довгий ряд підходять — і співають від початку так кілька разів.

10.

Дівчина стає в середині колеса і розить все те, про що співають.

Ой данчику. білобрамчику!
 Поплинь, поплинь до дунайчику!
 Розчеши косу-росу
 І чорненькії брови!
 Возьмися за-під боки,
 Покажи свої скоки.
 Возьмися за-під вишки
 Шукай си товаришки!
 З каленового луку
 Вибери собі другу!
 Вибери собі трету
 Що найгіршую вперту!

Вибирає дівчину, яка йде на середину
 на її місце, а та йде до колеса. Знова з по-
 чатку співають — кілька разів.

11.

- I. Травко — муравко!
2. Чом ти ни зелена?
- II. Чи тя коні видоптали?
2. Чи тя гуси вискубали?
- III. Мине коні ни доптали,
2. Ані гуси ни скубали!
- IV. Мо молоді паніночки
2. Виводили ялілочки.
- V. З чирвоними чобітками,
2. З золотими підківками.

I., II., III.

- IV. Мо молоді парубочки
2. Видодили ялілочки.

V. З великими чоботами,
2. З залізними підкозами.

12.

- I. Ой ніхто там ни бував,
Де сі явір розвивав.
Ой яворе, явореєлку зелененький.
- II. Ой було ж там було
Два місяці ясних,
Два парубки красних.
Ой яворе...
- III. Перший парубочок
Яндрухів синочок.
Ой яворе....
- IV. Другий парубочок
Іванів синочок.
Ой яворе...

— — —

- I.
- II. Ой було-ж там було
Дві зіроньки ясних,
Дві дівоньки красних.
Ой яворе...
- III. Перша дівчинонька
Катирини донька.
Ой яворе...
- IV. Друга дівчинонька
То Мокрини донька.
Ой яворе...

А на Михасеви випита сорочка,
 А хто-ж ему вишивав? — Катирини дочка.
 А на Гануненці зі Львова віночок,
 А хтож її купував? — Яндрухів синочок.
 А на Гринувеві випита сорочка,
 А хтож ему вишивав? — то Мокрини дочка.
 А на Настуненці зі Львова віночок,
 А хтож її купував? — Іванів синочок.

(І знова з початку добираючи майбутні
чи зауважені собі прихильні пари).

13.

- I. Ой ти дібрівная (2) зазули!
- II. Та де-ж бо ти доси (2) бувала?
Як та дібрівонька (2) палала?
- III. Як ті паніночки (2) гасили,
Коновками воду (2) носили.
- IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
Тільки в паніночках (2) правдоньки.
- V. Кілько в тих коновках (2) водиці,
Тільки в паніночках (2) правдиці.

-
- I. II.
  - III. Як ті парубочки (2) гасили
Шапочками воду (2) носили.
  - IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
Тільки в парубочках (2) правдоньки.
  - V. Кілько в тих шапочках (2) водиці,
Тільки в парубочках (2) правдиці.
-

- I. II.
 III. Як ті молодиці (2) гасили;
       Решетами воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
       Тільки в молодицях (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих решетах (2) водиці,
       Тільки в молодицях (2) правдиці.

- I. II.
 III. Як ті старі баби (2) гасили;
       Чіпчинськами воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
       Тільки в старих бабах (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих чіпчинських (2) водиці,
       Тільки в старих бабах (2) правдиці.

- I. II.
 III. Як ті старі хлопці (2) гасили;
       Шипчинськами воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
       Тільки в старих хлопах (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих шипчинських (2) водиці,
       Тільки в старих хлопах (2) правдиці.

14.

Ой тото, ой тото
 П'ють панінки мід—вино.
 А парубки горівку, горівку.
 Старі баби гноївку.
 Ой тото, ой тото.
 Санівочки шкляночками.
 Парубочки келішками.
 Старі баби черепками.

15.

На широкім (2) дунаю
Писар гуси зганяє.
Гоя, гояя писар гуси зганяє
Писар гуси (2) зганяє
На дівчата моргає,
Гоя, гояя на дівчата моргає.
Ви дівчата (2) всі мої
Перекажіть до мої.
Гоя, гояя пережіть до мої.
Най-жи вона (2) замуж йде.
Бо ся мене ни діжде.
Гоя, гояя, бо ся мене ни діжде.
Як вона то (2) учула
До матінки стругнула.
Гоя, гояя до матінки стругнула.
Накопала (2) коріння
З-під білого каміня.
Гоя, гояя з-під білого каміня.
Несла єго (2) на руці
Сполокала на ріці.
Гоя, гояя сполокала на ріці.
Сполокала (2) на ріці
Счарувала хлопці всі.
Гоя, гояя счарувала хлопці всі.
Поставила (2) до жару,
Кіпи корінь помалу!
Гоя, гояя кіпи корінь помалу.
А ще корінь (2) не скипів,
А вже один прилитів.
Гоя, гояя а вже один прилитів
А чого-ж ти (2) прилитів
Коли-сь мене не хотів?
Гоя, гояя, коли-сь мене не хотів.

Як би я тя (2) не хотів
 Я-б до тебе не летів.
 Гоя, гоя я-б до тебе не летів.
 А що-ж тебе (2) принесло?
 Ой чи гора, чи весло?
 Гоя, гоя, ой чи гора, чи весло?
 Привіз мене (2) сивий кінь
 До дівчини на постій.
 Гоя, гоя до дівчини на постій. .
 До дівчини (2) до душки
 На біленькі подушки.
 Гоя, гоя на біленькі подушки.
 На біленькі (2) подушки
 На масенькі пиріжки.
 Гоя, гоя на масенькі пиріжки.

16.

Соснова кладочка (2) лежала;
 По ній гречна панна (2) ходжала,
 Буйного вітроньку (2) жидала.
 Звідки буйний вітрець (2) повине,
 Звідтам мій миленький (2) приїде.
 Привезе ми шушоньку (2) або дві.
 Рожову стопжечку (2) до землі,
 Червоні чоботи.
 За п'яти золоті (2) на тапець.
 Золотий перстенець (2) на палець,
 Ото мій миленький (2) кохачець.

17.

На середину колеса дівчат виходить дів-
 чина, що не має батька; при другій зворот

ці першої строфки заломлює вона з розпуки руки, а при другій зворотці другої строфки ловиться руками за голову і качає головою. Опісля вибирає з колеса дівчину, що не має мами, ця йде на середину колеса. Слідуюча дівчина вибирає таку, що не має сестри, та знова таку, що не має брата, а та таку, що не має милого. Усі роблять такі самі рухи, як перша. — Отсю ягілку, як і інші, повторюють і кілька разів. Підчас співання цієї ягілки, як і усіх майже ягілок, колесо дівчат крутиться в одну, то в другу сторону. Взагалі при співанню ягілок мусить бути рух, життя і міміка та веселий настрій.

I. Ой зацвили фіялоньки в неділю;

II. Та де-ж я ся молоденька подію.

I. Пішлаби я до батенька, не маю;

II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до матінки, не маю;

II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до сестроньки, не маю;

II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до братенька, не маю,

II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до милого не маю;

II. Бідна ж моя головонька в тім краю.

18.

В колесі більших дівчат збирається мен-

че колесо малих дівчат, ними порядкує одна більша дівчина і вказує, що вони мають робити відповідно до слів ягідки:

Качата, гусята всю гору вкрили,
В пошову саджавку нити ходили.
Маруню ягідко, займи качата!
Поцолуї милого в чорні очата!

(Вона цілує одну дівчину з колеса, а та йде на її місце до середини).

Люблю медок, бо солоденький.
Люблю милого, бо молоденький.
Люблю медок, солодко в півку,
Люблю милого, файний хлопчисько.
Люблю медок, солодко буде,
Люби милого, він тебе буде.
(І знова від початку).

19.

Сиділа квочка коло пеньочка.
Ой то мати, коло пеньочка.
Висиділа вона трое дитяточок.
Ой то мати трое дитяточок.
Перше дитятонько Якимів синонько.
Ой то мати Якимів синонько.
Друге дитятонько Михайлів синонько.
Ой то мати Михайлів синонько.
Третє дитятонько Івасів ~~син~~онько.
Ой ~~то~~ ~~мати~~ Івасів синонько.
А у Гришуненьки бібу рученька.
Ой то мати бібі рученька.
А у Стефаненька чорні оровенька.
Ой то мати чорні оровенька.

А у Ільцуненька сині оченька.
 Ой то мати сині оченька.
 А Гринуневі листи писати.
 Ой то мати листи писати.
 А Стифаневі на дівки моргати.
 Ой то мати на дівки моргати.
 А Ільцуневі дівки цюлувати.
 Ой то мати дівки цюлувати.
 (Знова співають від початку, добираючи
 імена інших знаних хлопців.

20.

- I. Де ти їдиш, Романоньку?
     На ярмарок, мій паноньку?
 II. Що-ж ти везеш торгувати?
     Везу дівки продавати.
 III. А по чому, Романоньку?
     Сто за одну, мій паноньку.
 IV. За дорого, Романоньку.
     Є їх досить мій паноньку.
 I.
 II. Що-ж ти везеш торгувати?
     Везу хлопці продавати.
 III. А по чому, Романоньку?
     Сто за грейцар, мій паноньку.
 IV. Чо' так тано, Романоньку?
     Є їх досить, мій паноньку.

21.

- I. Ой Романи — Романино,
     Ти чужа чужинино.
 II. Сідаймо на чиночок ¹⁾
     Поїдем на ставочок.

---

¹⁾ Певно човничок.

- III. Там вдова дитя мала
Ситою годувала;
IV. Ситою — ситошною,
Кашою молотшною.
V. Там під зеленим дубком
Б'ється жомняри лубком.
VI. Там я ся забавила,
Хусточку залишила.
VII. Боюся до дому йти,
Буде мене мій муж бити.
VIII. Боюся, не боюся,
Я татом борюся.
IX. Доброго тата маю,
Не дасть бити, добре знаю.
X. Щітку, гребінкою,
Веретенем, кужілкою.

I — VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Мамою борюся.
IX. Добрую маму маю,
Не дасть бити, добре знаю.
X.

I — VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Сестрою борюся.
IX. Добрую сестру маю,
Не дасть бити, добре знаю.
X.

I — VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Я братом борюся.
IX. Доброго брата маю,
Не дасть бити, добре знаю.
X.

22.

I. Чорнушко душко,
 Вставай раненько,
 Вмивай личенько,
 Мийся, чепися,
 Замуж берися!
 За кого, матінонько,
 За кого, голубонько ?

II. За ткачи — вина
 З чужого сила
 Не піду, матінонько,
 Не піду, голубонько!
 Тре' рано встати
 Цівки сукати.
 Не піду, матінонько,
 Не піду, голубонько!

I.

II. За плевцьи - вина
 З чужого сила.
 Не піду, матінонько,
 Не піду, голубонько!
 Тре' рано встати,
 Дратви сукати.
 Не піду, матінонько,
 Не піду голубонько.

I.

II. За дзынка — вина
 З чужого сила.
 Не піду, матінонько,
 Не піду, голубонько!
 Тре' рано встати,

Кпнжок шукати.
 Не піду, матінонько,
 Не піду, голубонько!

- I.
 II. За попа — вина
     З чужого сила.
     Не піду, матінонько,
     Не піду, голубонько!
     Тре' рано встати
     Проскури печи.
     Не піду, матінонько,
     Не піду, голубонько.

- I.
 II. За мельника — вина
     З чужого сила.
     Ой піду, матінонько,
     Ой піду, голубонько!
- III. На мельничку вода роби,
     А мельничка боса ходи.
- IV. Почкай, почкай до суботи.
     Поїдемо по чоботи
- V. А в суботу торгу нима,
     На мельничку чобіт нима.
- VI. Щоби мельничка робила,
     То би боса ни ходила.
- III. Али вона віц ни роби,
     За то вона боса ходи.

23.

Дівчина став в середині колеса дівчат
 і робить такі рухи, які представляють то,
 о чім співають:

I. Соловію птапку, пташку!
Чи ни був ти в садку, в садку?

II. Чи видів ти, як мак сіют?

2. Ой то так

Сіют мак.

I.

II. Чи видів ти, як мак росте?

2. Ой то так

Росте мак.

I.

II. Чи видів ти, як мак цвите?

2. Ой то так

Цвите мак!

I.

II. Чи видів ти, як мак ріжут?

2. Ой то так

Ріжут мак!

I.

II. Чи видів ти, як мак їдят?

2. Ой то так

Їдят мак!

24.

Дівчині в середині колеса дівчат дають
в зуби файку і в руку патик — дівчина пред-
ставляє діда і робить так, як дівчата спі-
вають.

Вставай діду паску їсти!

2. Ой дід дід розскакався.

- Вставай діду кури пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду кури їсти.
 2. Ой дід, дід розскакався.
 Вставай діду миши пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду миши їсти.
 2. Ой дід, дід розплювавсь.
 Вставай діду коні пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду коні їсти.
 2. Ой дід, розплювавсь.
 Вставай діду свині пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду свині їсти.
 2. Ой дід, дід розскакався.
 Вставай діду гуси пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду гуси їсти.
 2. Ой дід, дід розскакався.

(Додають ще інші роди звірят).

- Вставай діду, баба їди.
 2. Ой дід, дід розскакався.

(Дівчина-дід обіймає і цілує одну дівчину з колеса, скаржитьсь їй як бабі, кілько йому прикростей робили і як йому докучали. Опісля дає їй патик і фатіку в зуби і та дівчина йде на середину ґрати ролю діда. Знова від початку співають)

25.

Ой ти старий діду!

Чом ти ся ни жениш?

Ой ну-ну-у, ой ну-ну-у.

Чом ти ся ни жениш?

Старої ни хочу,

Молода ни піди.

Ой ну..

Молода ни піди.

А хоч вона піди..

То ни зварит їсти.

Ой ну..

А хоч зварит їсти,

То зі мпов ни сяди.

Ой ну..

А хоч зі мпов сяди,

То ни поцюлує.

Ой ну...

А хоч поцюлує,

То на землю сплює.

Ой ну..

А в тебе дідище,

Сива бородище.

Ой ну...

Алеж вона смердит,

Як те кропивище.

Ой ну..

Ой пішов дідище,

Та на ярмарище.

Ой ну...

Та купив він собі

Довгеє фандище.

Ой ну...

Ой прийшов до дому,
Взяв молоду бити.

Ой ну...

А тая молода
Взяла ся просити.

Ой ну..

Я тебе, дідуню,
Вже буду любити.

Ой ну...

А в тебе, дідуню,
Сива бородонька.

Ой ну...

Алеж вопа пахни,
Як та калиновька.

Ой ну...

А в тебе, дідуню,
Очка соколові.

Ой ну...

Очка соколові,
А губки медові.

Ой ну. .

(По „Ой ну-ну-у“ додається останнє
зворотку).

26.

Хтіла мене мати
За першого дати.

Не даї мене мати,

Не даї мене взяти !

Бо той перший
Той кривоверший.

Не даї мене...

Хтіла мене мати
За другого дати.
    Не дай мене...
Бо тої другий
Твій кривоклубий.
    Не дай мене...
Хтіла мене мати .
За третього дати.
    Не дай мене...
Бо тої третій
На горівку впертий.
    Не дай мене...
Хтіла мене мати
За четвертого дати.
    Не дай мене...
Бо тої четвертий
Свинської шерсти.
    Не дай мене...
Хтіла мене мати
За пятого дати.
    Не дай мене...
Бо тої пятій,
Тої кривопятій.
    Не дай мене...
Хтіла мене мати
За шестого дати.
    Не дай мене...
Бо тої шестий
Свинської шерсти.
    Не дай мене...
Хтіла мене мати
За смого дати.
    Не дай мене...

Бо той семий
Сумний, нивиселий.

Не дай мене...

Хтіла мене мати
За восьмого дати.

Не дай мене...

Бо той восьмий
Куций, недорослий.

Не дай мене...

Хтіла мене мати
За девятого дати.

Не дай мене..

Бо той девятий
Ни поставив хати.

Не дай мене..

Хтіла мене мати
За десятого дати.

Віддай мене мати,

Ой дай мене взяти.

Бо той десятий
Хорошо-вусатий.

Віддай мене мати,

Ой дай мене взяти.

27.

- Ой мамулю, (2) горох кочу.
2. Чорнявого хлопця кочу.
Він чорнявий, (2) я білява.
2. Я ся ему сподобала.
Я висока, (2) як та сосна.
2. Я при свої мамі росла.
Я чирвона, (2) як калина.
2. Ще солодша, як малина.

28.

- I. Там на горбі, на горбочку
 2. Молотили хлопці гречку.
 II. Ані гречки, ні половин,
 2. Ні дівчини, ні розмови.
 I.
 II. І в гречка і полова;
 2. Є дівчина, є розмова.

29.

Ягілка, ягілкою!
 Піде село за дівкою.
 Якимиша стара мати
 Має дочку за муж дати.
 Михайла Мухи синачок
 Взяв її за під бочок.
 Привів її до домишку.
 Склонив її головоньку.
 Легай Маруню спати!
 Взавтра прийде стара мати.
 Взавтра прийде стара мати,
 Тре' Маруню привитати,
 А Маруня гардо ходи.
 Бо за нею Митрунь ходи.
 Її мати лиха була;
 Кийом, кийом, де ти була?
 Кийом, кийом, лопатою,
 Сиди в дома під хатою.
 А Митруня кацюбою,
 Най ні ходи за тобою!

(Знова співають від початку, добираючи
 ці імена і інші пари).

30.

- А там в ночі о півночі
 2. Ще кури ни піли.
 Понад наші воротонька
 2. Диркачі літіли.
 Як літіли, диркотіли
 2. На мід, на горівку.
 Засватали, засватали
 2. Михайлову дівку.
 Вона з ними їла-пила,
 2. Ніц ни говорила.
 Вони собі погадали,
 2. Що шельма зрадлива.
 Виїшли вони на гороньку
 2. Радити радоньку.
 Заженімо сиві воли
 2. В єї шильвіфоньку.
 Ох як виїшла стара мати
 2. Взяла нарікати.
 Видонтали шильвіфоньку,
 2. Буду позивати.
 Не нарікай, стара мати.
 2. На нашого сина.
 Бо заплатиш мід-горівку,
 2. Що дочка напшла.

Знова співають від початку, добираючи
 інші імена).

31.

Вон, дівки, вон,
 На горі льон,

Там на горі яловец,
 На долині маковец,
 По талюру молодец,
 По три гроші стрілка,
 По тисічу дівка.
 Мої милі паніночки!
 Просили вас парубочки,
 Станьти си враз,
 Та й в долоні трас.

(Всі сплескують в долоні).

32.

- Я кожному парубкови
 2 Дам гороху по стручкові.
 А одному лопаточок,
 2. Бо хороший парубочок.
 Він гадає ся жинити,
 2. Сам ни знає, котру взяти.
 Возьми собі Михасуню
 2. Я Матронину Маруню.
 Вона досить грошей має,
 2. Всі ти довги посповняє.

(Знова співають від початку, добираючи інші імена).

33.

- I. Тацвай, Тацвай, Тацванунечко!
 Твоя дочка перобітиничка.
 II. (2) Як пішла до вовец,
 Поколов ї баранец.
-

I
II. (2) Як пішла до коров,
То ї бугаї поковов.

I.
II. (2) Як пішла до кучі
Погубила вунучі.

34.

Ой поїду я аж до Люблина
По холодочку в лісі,
По студеній росі.
Дівки любити, тещи шукати
По холодочку...
Дівки полюбив і тещу знайшов
По холодоньку...
Ой поїду я аж до Люблина
По холодочку...

35.

I. Перечелничин чоловік іде,
II. Перечелонці фартушок несе.
Туй була, туй нема ясна зорнька.

I.
II. Перечелонці запаску несе.
Туй була, туй..

I
II. Перечелонці спідницю несе.
Туй була, туй..

II. Переполовці хусточку несе
Туй була, туй..

I.

II. Переполовці перстенец несе.
Ти моя, ти моя ясна зоронько!

36.

I. Ой чому-ж ти не гуляєш, Галю, Галю?

II. Бо не маю запанцини, кавалеру.

III. А де-ж тая запанцина,

Що я тобі дав?

IV. Повісилам на ворота,

Тай ми злодій вкрав

I.

II. Бо не маю хусточки, кавалеру.

III. А де-ж тая хусточка,

Що я тобі дав?

IV. Повісилам...

. I.

I.

II. Бо не маю чобіток, кавалеру.

III. А де-ж тії чобітки,

Що я тобі дав?

IV. Повісилам на кілочок,

Тай ми злодій вкрав.

I.

II. Бо не маю перстенця, кавалеру

III. А де-ж той перстенець

Що я тобі дав?

IV. Заложилам на палець?
Тай ми злодій вкрав.

V. А чого-ж ти пильпувала, моя Галю:
Я не спала цілу нічку, кавалеру.

37

За нашими воротами
пси щекать.
Вийди, вийди стара мати,
Щось там продають
Ой продає Василюха
свою дочку.
Катерина вибігає,
Купіт си мою.
Ми вашої не хочемо.
бо ваша лінива.
Штири ночі горшкі мочи,
А на пєту мила.

38.

На дорозі вілхя,
Там є дівок кілька,
Найфайнійша, найкраснійша
Миханева дівка.
Цибулю копала,
Чисник полокала,
Вона своєму Михасеві
Коника тримала.
Прийшов він до неї,
Зачив ся питати,

Який тобі, Парасуню,
 Вінок втургувати?
 Вона йому кажи,
 Купи злиненський,
 Бо я тебе вірно люблю,
 Бо ти мій миленький.

39.

Веселая ягілочка,
 Бо ще повна вазіночка.¹⁾

40.

- I. Любив я дівчину, любив я дужу,
 Казала дівчина: прийди небожи.
 2. Прийди, щось дам, серденько моє.
- II. Прийшов я до неї, був поведілок,
 Не застав дівчини, поле барвінок.
 2. Ага, нема дівчини в дома.
-
- I.
 II. Прийшов я до неї, був то вівторок,
 Не застав дівчини, бо поли горох.
 2. Ага...
-
- I.
 II. Прийшов я до неї, у середу,
 Не застав дівчини, пасе череду.
 2. Ага...
-

¹⁾ В деревляній вазіночці несуть все святити.

- I.
 II. Прийшов я до неї, а був то четвер,
 Не застав дівчини, щось роби тинер
 2. Ага..
-

- I.
 II. Прийшов я до неї аж у п'ятницю,
 Не застав дівчини, поли пішиницю.
 2. Ага..
-

- I.
 II. Прийшов я до неї, було в суботу,
 Не застав дівчини, роби роботу.
 2. Ага..
-

- I.
 II. Прийшов я до неї, було в неділю,
 Вона мені дала сорочку білу.
 2. Ага ти є, серденько мов.

41.

- I. Хто видав, хто слухав
 Мою жону па торзі?
 А ми єї видимо, видимо,
 Тобі єї не дамо
 II. А я вам паски дам,
 Свою жону викуплю.
 А ми паску ізїмо, ізїмо,
 Тобі жони не дамо.

- I.
 II. А я вам яйця дам,
 Свою жону викуплю;

А ми яйце із'їмо, із'їмо,
Тобі жони не дамо.

I.

II. А я вам хліба дам,
Свою жону викуплю.
А ми хліб із'їмо, із'їмо,
Тобі жони не дамо.

I.

II. А я вам мяса дам,
Свою жону викуплю.
А ми мясо із'їмо, із'їмо,
Тобі жони не дамо.

(Подають і інші роди їдла і співають
все від початку).

42.

2. Єдзі, єдзі Жельман,
Єдзі, єдзі Жельманова,
Вшистка родзіна
2. Помага Бу Жельман,
Помага-бу Жельманова,
Вшистка родзіна.
2. На добри день Жельман,
На добри-день Жельманова,
Вшистка родзіна.

43.

Будь здорова, Ксеню!
Твоя пурка з намі.

Найясніши крулю наш,
 І ти підеш з нами.
 Будь здорова, Ксеню!
 Маєш цурок веле,
 Чи не можеш котру даць
 На наше веселе?
 Тото людям дивно,
 Що нас цурок веле,
 Ми не можем жадну даць
 На ваше веселе!

44.

- Ой нема то дівчиноньки,
 2. Як в нашого віта.
 Хорошая, прибраная,
 2. Тільки пиробітна.
 Купив він їй новий серник,
 2. Кинула за себе.
 Не робилам в свого тата,
 3. Та й не буду в тебе.
 Купив він їй нові граблі,
 2. Кинула за себе.
 Не робилам в свого тата
 2. Та й не буду в тебе.

(Співають більше таких звороток, добираючи інші господарські знаряди).
 (На кіпці).

- Купив він їй нову ложку,
 2. Приняла до себе
 Ой як їлам в свого тата,
 2 Так і буду в тебе.

45.

В середині колеса дівчат став одна дівчина і представляє рухами все, що в ягідці співається.

- Скажи, скажи ти дівнице,
Скажи, скажи красавице,
2. Як панянки ходят?
Ой чи так, чи не так,
А декотрі і он-так,
2. Так панянки ходят!
Скажи, скажи ти дівнице,
Скажи, скажи красавице,
2. Як на панщині б'ють?
Ой чи так, чи не так,
А декотрі і он-так,
2. Так на панщині б'ють.

(Співають про всячину і як пани ходять, як на панщину женуть, як у покої ведуть і т. д.).

46.

Славне місто Берісто,
А ще славніші Ломази,
Костомолоти штири рази!

47.

Пустіт жи нас, пустіт жи нас
2 В угорську землю*).

---

*) (Записано в Добромилщині). Ягідка з часів князя Льва I, коли він заняв угорську Україну.

Не пустимо, не пустимо

2. Мости поломати

А ми мости направемо

2 Таки поїдемо.

48.

I. Пустіти нас, пустіти нас
До Гірлова, мати, до Гірлова, мати!

II. Ни пустимо, ни пустимо,
Мости поломати, мости поломати.

I. А ми мости направемо,
Щей дитятко присгавемо,
Таки поїдемо, таки поїдемо.

Всі:

Попід зелені лози
Скачуть дівки як кози;
Попід зелені гілці
Скачуть дівки як віви

(Співають при таких самих рухах як
при ягільці „Воротарс-ворігнику“, лише на
іншу арію)

49.

Від Качура до Качура.

Дорожницька рімна, дорожницька рімна.

А на тобі, Качурнику

Сорочка грибівна, сорочка грибівна. ¹⁾

---

¹⁾ З тонкого полотна, виробленого з пряди з добре вичесаного прядива на гребні до чесання прядива. (Гребні — це дошка округла, в яку набито довгих цвяхів).

А хоч вона грибінная,
Але вона гладка, але вона гладка.
А хто-ж єї вимаглював?
Дівчина коханка, дівчина коханка.

50.

- I. Ой як як по садочку ходити
II. Ой так, так по садочку ходити.
Ой так, так!
I. Ой як як милого за ручку водити?
II. Ой так, так милого за ручку водити.
Ой так, так!
I. Ой як як із нелюбом сісти?
II. Ой так, так із нелюбом сісти.
Ой так, так!
I. Ой як як милого поцілувати?
II. Ой так, так милого поцілувати
Ой так, так!
I. Ой як як нелюба поцілувати?
II. Ой так, так нелюба поцілувати.
Ой так, так!

(В колесі дівчат став дві пари, які представляють двоє молодих подруж, одно заклучене по любові. друге з примусу, проти любови. „I“ співають дівчата в колесі, „II.“ співають пари в середині із рухами, відповідаючими запитам. Ціх запитів є багато більше, вони представляють контрасти в життю одної і другої пари, та представляють одно і друге життя у своїх властивих інтимних об'явах. Обі ролі, влучно відіграні, зацікавляють глядача часом більше, як добра театральна штука).

Варянт до

„Ой не куї зазуле в діброві“.

А на папіночки чобітки, чобітки,
А до тих чобіток підківки, підківки.

2. Там вода по каменн,
Там вода по білому
Зтиха йде, зтиха йде.

Щоби ті чобітки скрипіли, скрипіли.
Щоби ті підківки брєніли, брєніли.

2 Там вода ..

Таї попід ту гору (2) крутую
Таї попід церковцю (2) сьвігую.

2. Там вода ..

А на малі діти (2) каптурки.
Щоби виглядали (2) як турки.

2. Там вода...

